

Várj reám

Mihail Szimonov:

Várj reám és visszatérek,
ó, csak várj nagyon;
várj, ha könnye őszi égnek
hull az avaron.

Várj, ha dül a téli fagy,
várj a nyári fényben;
várj, mikor már másokat
elfeledtek régen.

Várj akkor is, hogy ha már
nem jó árva hír se,
s fájó bánat árnya száll
a csüggedő szívre;
s ne kérj azoktól vigaszt,
kik az idő szálltán
tűnődnek s nem értik azt,
hogy szived még vár rám.

Higgye fiam s jó anyám,
hogy tán meg is haltam,

s a baráti hűs tanyán
üljenek tort halkan;
igyák ki a lanya bort
lelkem emlékére, —
te csak várj s a balga tort
ne üld velük mégse.

Várj reám és visszatérek
szembe száz halálnak,
véljék bár vak szerencsének
azok, akik nem várnak.
Érthetetlen nekik, látod,
hogy a tűz-tengerben
bizakodó hű várásod
mentett csak meg engem.
Bizva ketten tudjuk már mi,
hogy ez nem varázs, —
egyszerűen: tudtál várni
úgy, mint senki más!

(Ford.: Jeszenszky Sándor)

A hazáért

(Regényrészlet)

Jóideig figyeltek még, de az éjszaka csendjét nem törte meg semilyen nesz, legkevésbé a baglyok. Kornij leváltotta Leonikidzét az őrségen, elhelyezkedett a toronyban, s figyelt az éjszakában. Nagy örömmel telt el, hogy napok, vagy talán órák kérdése és többen lesznek, erősebbek lesznek, lesz otthonuk, ha az erdő mohája lesz is az ágyuk, ha milliárdnyi szúnyog szolgálja is a zenét, mégis csak otthon lesz, a bátrak otthona, a hazájukat igazán szerető emberek otthona. Most, hogy volt ideje visszagondolni a békés napokra, fellelevenedtek benne az esti iskolák, a szemináriumok anyagai: — „A békés építő munkában az anyaggal szemben kiharcolt és elért eredményeket, ha kell, fegyverrel a kézben is meg tudjuk védeni. Ez a nép alkotása és a nép törhetetlen akarata.“

Édesanyjára gondolt és a gyönyörű nagy városra, Moszkvára, a nyüzsgő emberáradatra. Valami melegséget érzett a szíve tájékán, — nem, ez nem az ellágyulás melegsége volt, hanem a hazáját és népét féltő harcoss remegő türelmetlensége, az a bátor és nagy erkölcsi erő, amely minden szovjet ember szívét fűti. — Mosolyra húzódott ajka, lába elé nézett, s be a harcokcsi belsejébe, látni ugyan semmit sem látott, de az a halk, suttogó beszéd, ami kihallatszott,

arról tanúskodott, hogy társai nem aluszuak, hanem az elkövetkezendő napokról próbálnak maguknak képet festeni. Várták már a brigáddal való találkozást a komolyabb munka reményében. A beszélgetés abbamaradt, Kis idő múltán egy kéz nehezedett a toronyban álló Kornijj lábára, mintegy jelezve, hogy valaki ki akar bújni. Amint félrehúzódt, Juránov bozontos, nagy feje jelent meg a torony nyílásában.

— Elringattam a gyereket — célzott Leonikidzére. — Eredj te is, aludjál egy kicsit, nemsokára hajnalodik — súgta Juránov.

— Van-e valami újság?

— A „Právda“ — válaszolt kuncogva, suttogó hangon Kornijj.

— Ne hülyéskedj, igazán nem alkalmas ez a hely humorod csillogtatására — fortyant fel Juránov. — Különbben vágd ki belőle a nagybetűket, mert még feltörök a gyenge oldalad, — húzta széles mosolyra száját az örökké komoly, mogorva Juránov. — Na jóéjt — és átvéve a géppisztolyt maga helyezkedett el Kornijj helyén.

Végtelen nyugalom és csend telepedett a hatalmas erdőre. Az éjszaka második felében már a madarak is, erdei állatok is elpihentek. Juránov nem tudott, de nem is akart menekülni a gondolataitól. Emlékezett, látta magát, mint elnyomott, nyomorult, földhözragadt paraszt gyermekét a cári időben, amint a hatalmas uraság disznócsordáját őrizte. Pelyhesállú, kis legényke volt már az Októberi Forradalom idején. Végigharcolta a forradalmat, védte a fiatal vörös kormányt, a fiatal szabadságot az intervenciós hadak ellen. Mikor békét teremtettek, szétverték az ellenséget, hazatért otthonába. Csak később szánta rá magát a mősülésre. Házasságából kislánya született, Zénácska. Felesége korán elhalt, így minden szeretetével kislánya felé fordult. Iskolába járatta, hogy orvos legyen belőle. A kislány 14 éves volt, amikor a náci hordák betörték az ország területére. Az emlékezés keserű könnyeket csalt a szemébe, nem sírt, csak valami kegyetlenül szoritotta: belülről a szíve táján, keze acélbilincs szorításával feszült rá a géppisztolyra. Éppen akkor is, mikor a faluba betörték a halálfejes, feketeteruhás páncélosok, a tanítónőnél volt. Az idős tanítónő nem tudta megvédeni a brutális erőszak ellen és mikor ő szegyenében és kétségbeesésében védekezett, agyonlőtték. Elvesztette egyetlen örömét is, a kislányát. Mikor idáig ért gondolatában, vad dühvel, fenyegetően rázta meg a géppisztolyt. — Megfizetek drága kislányom, téged el tudtak venni, de a szabadságot, azt soha! Sokan vagyunk, mindenre készek a szabadságért. Maga elé suttogta ezeket a szavakat, arcára a betolakodók halálos ítélete volt írva. Az örökké vigkedélyű Juránov azóta hallgatag volt és mogorva, és azért indult el falujából, hogy felkeresse a partizántábor. Tudta, hogy egyedül gyenge, nem sokra megy és esztelenség is lett volna szembeszállni a biheterlen túlerővel. Már hárman is tudtak eredményt elérni. De nem sokáig fűzhette gondolatait, mert kelletlen gyenge világosság jelezte a hajnal megérkezését. Gondolataitól megkönnyebbülve beszólt a páncélos belsejébe:

— Jóreggelt elvtársak!

Először szólította így őket. Nagyon egynek érezte magát velük. Odakint közben a halvány derengés egyre erősebbé vált. Virradt.

— Csukd le a torony tetejét, indulunk! — hallatszott Kornijj hangja.

Juránov lezárta a toronyfedelelet, előment, hogy beüljön Kornijj mellé, a géppuskához. Mikor látta, hogy Leonikidze már ott van, megfordult és elhelyezkedett a hátsó géppuska ülésén és a prizmán keresztül figyelte az elmaradozó tájat. Itt az út annyira elkeskenyedett, hogy elfért a harcokosi a fák között; a fák úgy összehorultak, hogy egész félhomály volt, pedig már a nap is feljött. Kornijnak ki kellett nyitni a vezetőnyílást, hogy jobban lás-

son. Nem tehetek meg többet tíz versztnél az egyre sűrűsödő erdőben, amikor hatalmas döbbenés rázta meg a levegőt. A harcokosi jobboldala megemelkedett, utána esetlenül zökkent vissza a földre. Kornij mintha csak számított volna rá, egy erőyes mozdulattal lecsapta a nyílás zárófedelét és leállította a motort. Halotti csendben, meglepetten néztek egymásra. Erős gyanújuk volt, hogy partizánok robbantották fel őket, bár ez egyáltalán nem volt bizonyos. Kornijnak eszébe jutott a német kereszt a harcokosi oldalán, amit elég oktanul, nem kentek be sárral.

Első meglepetésük után Kornij a periszkóphoz lépett és gyorsan körülnézett az erdőben. A harcokosi körül mindenütt erős mozgás volt észlelhető, hárcsak a bokrok és indák rezgéséről lehetett megítélni, hogy a harcokosit komoly egység támadta meg. Hirtelen megállt a periszkóp körbeforgatásával, s ekkor egészen közel a harcokosi hátsó részéhez, ahol a motor és a nyersolajtartály volt, megmozdult a bokor, ezt figyelte Kornij. A megfigyelés nem maradt eredménytelen, mert először egy kézigránát-köteget szorító kezét pillantott meg. Kornij felismerte a katonai gimnasztorka ujját s azt is látta, hogy most már veszélyes lenne tovább húzni az időt. Egy lökéssel felnyitotta a torony tetejét, majd előrántva kétes tisztaságú, fehér zsebkendőjét, feje felett meglengtetve, derékig felemelkedett a toronyban.

— Bújjatok elő elvtársak! — kiáltotta hangosan az erdőben meghúzódó partizánoknak. Kiáltása ellenkező hatást ért el, a partizánok helyett Juránov és Leonikidze feje jelent meg a torony nyílásán. Azt hitték, nekik kiált. Az erdőből egy erőyes, parancsoló hang hallatszott:

— Szálljatok ki a harcokosiból!

Kornij a hang irányába nézett, de senkít sem látott, zsebkendőjét zsebre téve leugrott a földre. Juránov és Leonikidze követték. Mikor Juránov is leereszkedett a földre, megmozdult körben az erdő, s előreszegezett géppisztolyokkal, automata puskákkal, kézigránátot lőhálva jöttek elő a partizánok és körbefogták őket. Kérdések hangzottak innen is, onnan is.

— Ki a parancsnok? — kérdezte Kornij.

A kör szélvált és egy középmagas, keménytekintetű, negyven év körüli férfi lépett elő. Sorban megkérdezte tőlük, kik és honnan jöttek. Leonikidze, aki utoljára maradt, talán azért, mert ő volt a legfiatalabb, bontani kezdte a csizmája szarát. Elérkezettnek látta az időt, hogy a krivojrogói pártbizottság levelét átadja, ha már nem tudta oda eljuttatni. Figyelmes szemek kísérték minden mozdulatát. A komoly, harcos férfiak szája elismerő mosolyra húzódott, mikor Leonikidze kihúzta a levelet a felbontott csizmaszárból és átadta a parancsnoknak. Az átfutotta a sorokat, arca azonban mindvégig mozdulatlan maradt. Csak mikor megszólalt, tünt el hangjából a hivatalos keménység és helyette atyai jóság volt érezhető. Mindenki feszülten figyelt, látszott a brigádon a vasfegyelem és rajongó szeretet a parancsnok iránt.

— Csak azt olvasom fel, amit szükségesnek tartok, hogy megismerjétek Leonikidze komszomolt — csengett a szava. A többi, — bizalmatok alapjau — rám és a szűk vezetőségre tartozik, a parancsnoki törzsre, a párttitkára és a komszomol vezetőre. „A krivojrogói vasércbánya három aknájában a szabotázs megszervezésével és irányításával bízta meg a párt. A szabotázs jó eedményét bizonyította, hogy a náci Gestapo kémet helyeztek el, s csak Leonikidze komszomol éberségén múlott, hogy a Gestapo embere nem tudta végrehajtani gyalázatos megbízatását. Élete kockáztatásával tette ártalmatlanná az ügynököt és véletlenül ugyan, de elárasztotta vízzel a bányát, alig tudva megmenteni társait és saját életét.“ Aláírás. Krivojrogói pártbizottság titkára.

Elismerés moraja zúgott végig a partizánokon.

— Befogadjátok a komszomolt? — kérdezte a parancsnok. Igenlő válasz után vigasztalóan fordult Kornijék felé. — Megértitek ugye, hogy itt illegálisan nem elég a tenyérbe csapni, meggyőződés az éberség alappillére. Egyébként titeket már névről ismerünk. Leonikidzéről egyebet is tudunk, s most ismerjétek meg engem is. Csujkov vagyok, a körzeti brigád parancsnoka. Harcos társaim gazdának szólítanak. Sejtettük, hogy nem vagytok németek, de olyan jól és ügyesen kezeltétek az ellenséges szerszámot, hogy ők sem tehettek volna jobban. Ezért raktuk alá a csomagot, pédig néha mi is tudnánk használni, ha más nem, a tüzfegyvereit, de szakadt hernyótalppal nem sokat ér.

— Dehogyan nem — vágott szavába Kornij.

— No nézd csak, lesz már okosunk is, — kapta fel a fejét Csujkov és jót nevetett. — No hát, kifelé avval az ötlettel! De majd előbb megnézem, nem akarok szegyenben maradni. Na nézzük meg és határozzunk a sorsa felől.

S már meg is indult a harcokosi orra irányába. A robbanás valóban nem volt olyan nagyrejű, hogy komolyabb kárt okozott volna. Más baj nem történt, csak a hernyóláncot tépte el és a felette lévő görgőt szakította le. Csujkov gondolkodva vakarta meg állát:

— No, most mitévők leszünk, okos? — kérdezte Kornij felé fordulva.

Ekkor már Kornij számolta és vizsgálta a szakadt hernyóláncot. Felgyenesedve és félig még gondolkodva kérdezte Csujkovot:

— Van-e géplakatos a brigádban?

Mielőtt Csujkov válaszolhatott volna, egyszerre négyen is előléptek.

— En is!

— En is! — hangzott több felől.

— Kérek engedélyt, hogy szerszámot keressek a harcokosiban.

— Magam is szétnézek benne.

— Gazda, én is szeretném megnézni. — kérte egy kis zömök partizán.

— No jó, te még jöhetsz, de a többiek csak aztán — válaszolt már a torony mellől Csujkov.

Kornij hamar megtalálta a szerszámosládát amely olyan nehéz volt, hogy csak ketten tudták kiemelni. Kornijék a szerszámosláddal bajlódtak, Csujkov meg a görgővel, amit szintén megtalált bent. Kornij a géplakatos partizánok segítségével hamar kiszerezte a hernyólánc megsérült négy szemét és a harcokosi orrán lévő felerősített tartalékból pótolta. Már beszerelték a görgőt is, amikor a partizánok között élénk mozgás támadt. Négy lovas partizán jött az úton. Leugrálva lovaikról, a Gazdát keresték. Csujkov eléjük sietett és az út szélén letelepedtek a fűre. A Gazda figyelmesen hallgatta a lovaspartizánok jelentéseit. Mikor végére értek a jelentésnek, odaintette Leonikidzét.

— Hogyan jutottatok hozzá a harcokosikhoz? — kérdezte.

Leonikidze részletesen elmondta, nem hagyva ki semmit. Mikor „baglyokról” tett említést, a felderítők összenéztek és elmosolyodtak. Csujkov észrevette, hogy Kornij a harcokosi hátuljánál áll és Juránovval beszélget. Magához intette őket, mire a partizánok odasereglettek.

— Részletesen meggyőződtem mindenről, arról is, amit még nem mondtatok el a felderítőink útján, — számolj be tapasztalataidról velük kapcsolatban röviden, — szólt a felderítők vezetőjéhez.

Az röviden elmondta, amit látott, a három fekvő ember nyomát a bokor tövében, a géppisztoly üres töltényhüvelyeit, a gránátrobbanás helyét, az egyik fa törzséből kiszedett repeszdarabot, beszélt az öt német hulláról, a leégett teherautóról. Mikor befejezte, megkérdezte Csujkov:

— Befogadjátok-e őket az osztagba?

Egyhangú helyeslés morajlott végig a partizánokon.

— No, akkor minden rendben van — helyeselt a Gazda is. — Ha beérünk a táborba, leteszitek az esküt, addig feladatrá nem mehettek.

Az osztagot rábízva helyettesére, utasítást adott a partizánoknak, hogy menjenek előre a harcokosi előtt. Ő maga Kornijékkal együtt beszállt a harcokosiba. Kornij kinyitotta a vezetőrest és a motort megindítva elindult, most már Csujkov irányításával a tábor felé.

Bealkonyodott, mire Csujkov utasítást adott a megállásra. Mindnyájan kiszálltak a harcokosiból. A Gazda a sűrű lombátor alá irányította a harcokosit, de külön utasítást adott az álcázásra is.

— Petrov, maradj itt őrségben, majd küldök társat is, hogy ne unatkozz. Így egyedül hosszú lenne az éjszaka, azután majd jön más utasítás. Mi pedig bemegyünk a táborba — fordult Leonikidzéék felé.

Amerre haladtak, látszólag az erdő ugyanolyan volt, mint a többi helyen. Az alkony homályában néhol megcsillant egy-egy moszatos vízínövénnyel benőtt víztükrök. Kornijnak az tűnt fel leginkább, hogy mindig több és több vizet lát csillogni és olyan érzése támadt, mintha mocsaras területen járnának.

— Mindenki pontosan mögöttem jöjjön, nehogy valakit elnyeljen a mocsár. — Hangzott a Gazda utasítása és máris bokáigérő vízben gázoltak tovább. De érezték, hogy ahová lépnek, nem iszapos, hanem kemény, szilárd anyag van a víz alatt.

— Milyen mocsár ez, hogy ilyen kemény? — kérdezte Csujkov mögött haladva Kornij.

— Ne próbálj meg félrelépni egy métert se, mert nem biztos, hogy ki tudnánk húzni. Amit érzel a talpad alatt, az híd, úgy van beépítve a víz alá. Ez a tábor egyik kijárata, s ember legyen, aki megtalálja.

Míg ezeket Csujkov elmondotta, jódarab utat megtettek. Itt sűrű bokrok helyett hatalmas fák nőttek, jó mélyre eresztve gyökereiket a mocsár talajába, de ezek is ritkán állottak. Még mindig a vízalatti hídon haladva, megtehettek vagy 500 métert. Egy nagyobb térséghez értek, ahol már fa nem volt, csak zöldes-barna moszatos víz. A moszatok, amint lábukat felemelték, újra összefolytak. Csujkov megállt az egyik fa mellett a tisztás szélén, lehajolt, belenyúlt a vízbe és egy botot emelt ki. De csak az egyik vége engedett az emelésnek, a másik a víz alatt maradt.

— Szorosabban tömörüljétek egymás mögé, ez a legveszélyesebb szakasz. Eddig a fák ismerete vezetett.

Kornij, aki figyelmesen nézte a botot, megszólalt:

— Most pedig egy acélhuzalra erősített karikás bot.

Csujkov villámgyorsan hátrafordult, s merően Kornij szemébe nézett.

— Ha a harcban is ilyen gyorsan kapszolsz, akkor jó szolgálatot tehetsz a népnek — mondta nem haragosan, de keményen Csujkov.

Kornij állta a Gazda tekintetét és csendesen válaszolt:

— A kohó sem gyerekjáték.

Csujkov szó nélkül megfordult és a botot tolva maga mellett, elindult. Már nem sok volt a tisztás széléig a távolság, mikor abból az irányból, amerre haladtak, a tisztás széléről egy erélyes hang álljt parancsolt. Felnéztek, páncélpajzsos géppuska meredt rájuk. És ekkor egy másik hang szólalt meg.

— A vezető jöjjön előre!

A géppuska csöve változatlanul rájuk irányult. Csujkovot, aki közben előre ment, pár lépést, a géppuska kísérte, majd újra felhangzott az állj parancsszó, de az őt ekkor már a jelszóra is kíváncsi volt.

— Kik a többiek? — kérdezte a fa lombjából a partizán.

— Részben újak — válaszolt Csujkov.

— Mehettek — hangzott a fáról.

— A bot hányas?

— Négyes — hangzott Csujkov válasza.

Amint a fa törzse mellé értek, kiléptek a vízből, száraz talaj volt a lábuk alatt, az acélhuzal is kiemelkedett a vízből. Az egyik fatörzshöz volt erősítve, nyolc-tíz bot ráfűzve, s mindegyik boton szám. Az őrség ezt is számontartotta. Az úton, amelyen haladtak, érezni lehetett, hogy emelkedik.

Az erdő újra sűrűbb lett, de maga a talaj kiemelkedett a mocsaras vidékből, mintegy szigetet alkotva a hatalmas erdőségben. Ez tette alkalmassá a brigád szállásának. Több ösvény haladt az erdőben keresztezve egymást, vagy a dombon felfelé. Félórai gyaloglás után Csujkov megállt.

— Várjatok egy keveset, mindjárt jövök. Azzal belépett egy bokorba szét-hajtva annak ágait. Pár perc várakozás után ismét széthajlottak az ágak és Csujkov hangja hallatszott:

— Gyertek be!

Olyan értelmetlenül hatott ez a hívás, hogy az emberek egymásra néztek, nem értették, mennyivel lehet jobban beszélgetni a bokorban. Csujkov is észrevette meglepődésüket, jót nevetett rajta és hozzáfűzte:

— Persze, nem értitek, ez itt a parancsnoki törzs szállása.

Kornij nem állhatta szó nélkül, s előrelépve mondta:

— De hát nincs itt szék... Nagyon ügyes — fűzte tovább a megkezdett és rosszul sikerült mondatot, mert pár lépés után meglátta a bunker bejáratát, ahonnan fény szűrődött ki és enyhe zúgás hallatszott.

A bokor csak arra volt jó, hogy a bejáratot elfedje. Lementek pár lépcsőn és egy tágas, jól berendezett földalatti helyiség fogadta őket. Középen, gyalutáblán deszkából ácsolt asztal mellett ketten ültek. A helyiség végében műszertábla villogó lámpái és rezgő mutatói előtt egy feketehajú leány ült, fején fejhallgatóval, kezében ceruzával, s az előtte lévő papírra jegyeztetett nagy figyelemmel. A parancsnoki bunkerban még egy kapcsolótábla volt, ami arra szolgált, hogy a tábor felett lévő fák csúcsára helyezett különböző villanyégőkkel jelt adjanak a hozzájuk érkező repülőgépek, amely ejtőernyővel dobálta le az anyagot hozzájuk és a friss moszkvai sajtóterméket. A bunker legszükségesebb felszerelése közé tartozott négy deszkából és néhány fatörzsből tákoltt ágy, megtöltve jó illatos szénával. Az ágyak felett deszkapolcok voltak, amelyeken művészi rendeltenségben álltak a személyes szükségletet szolgáló tárgyak, összekeveredve pisztoly- és puskatölténnyel, s itt-ott egy kézigránáttal.

A bunker egyik falát majdnem teljesen elfedte az a két térkép, amely fel volt oda akasztva. Az egyik a Szovjetunió térképe teletűzdelve kis zászlókkal, amelyek világosan megmutatták a front mindenkori állását. A másik Brianszk és Pinszki körzet részletes térképe volt, megjelölve a brigádok körzeteivel és működési területeivel. Sok ilyen terület volt feltüntetve. Kornij és Leonikidze azokat nézte.

— Látod, milyen erősek vagyunk! — jegyezte meg Kornij.

Leonikidze a mély meghatottságtól csak bólintani tudott. Csujkov, aki egy idő óta csendesen figyelte őket, megszólalt:

— Előljárójában csak annyit: mi is parancs szerint dolgozunk, azért vannak elhatárolva a működési területek. Minden egyes partizán az egység katonája, de külön önálló harcos is, akinek annyival nehezebb, hogy sokszor saját leleményességére, gyors ítélőképességére van bízva. Vélünk van a helyismeret, az erdő, a mocsár, ez a megszálló hordáknak mind ellensége. Egy partizán adott esetben többet ér, mint tíz-husz, sőt még ennél is több támadó idegen katona. No, majd megismerkedek vele. Most megmutatjuk a szállást, s holnap az egység előtt leteszitek az esküt. Ezek az elvtársak brigádvezetők — fordult

az asztalnál ülők felé, akik kezét ráztak Kornijékkal. Majd az egyik brigádparancsnok előre indult és szólt, hogy kövessék.

Kornijék elköszöntek és egy hasonló álcázott bunkerban kaptak szállást. Etek egy keveset és a hosszú út fáradalmaitól hamarosan nyugodt, mély álomba merültek.

Még alig virradt, Kornijék már talpon voltak s a várakozás izgalmával öltöztek. Rendbeszedték ruháikat. Nem azért, mintha díszszemlére készültek volna; de az eskütétel igen nagy ünnep az ember életében, különösen, ha azt az esküt partizán teszi népének. Ezért akartak ünnepélyesek lenni az adott viszonyokhoz képest. Nagyon hamar fel is öltöztek, utána már lassan telt az idő. Nyílt az ajtó, és Csujkov lépett be. Közvetlen a nyomában két partizán fegyverekkel megrakodva.

— Mindegyiktek kap egy dobtaras géppisztolyt, három-három tárral, puskát és pisztolyt is. Sajnos, szovjet puskát csak Leonikidzenek tudunk adni, ez kitűnő távesőves, az ő lövészi képességei mellett jó szolgálatot tesz. Minden akció előtt meghatározzuk, ki milyen fegyverrel vesz részt a vállalkozásban, csak a pisztoly, kézigránát, és a rohamkés az állandó fegyver. Az eskütétel géppisztollyal történik. Készüljetekek fel!

Ezzel Csujkov megfordult és kiment a bunkerból.

Kornijék vállukra akasztották a géppisztolyt és kiesttek a szabadba. Már akkor mindenfelől özönlöttek a partizánok, Csujkov odaintette őket magához. Egyszerre ünnepélyes csend lett, mindenki levette a sapkáját és egy irányba nézett. Kornijék is arra fordították a fejüket és meglepetten kapták le sapkájukat. A parancsnoki bunkerból két partizán hatalmas, vörös selyemzászlót hozott ki. A zászlóra, közel a rúdhoz Lenin és Sztálin arcképei voltak hímezve, s felette a következő jelmondat állott: „Lenin zászlaja alatt“. A kép alatt: „A hazáért, Sztálinért“.

— Moszkvából küldték ajándékként eredményeinkért — mondotta Csujkov. Majd amikor a zászlóvivők megálltak, előrelépett s messzezsengő hangon mondta:

— Partizánok! Három becsületes szovjet polgárral ismét erősebbek leszünk. Már az úton bebizonyították, hogy hűek a néphez, gyűlölik az ellenséget és a szívük az eszükkel együtt a helyén van. Segíteni akarnak abban a nagy harcban, amit népünk folytat a Honvédő Háborúban, fronton, hátsóországban, és ellenség által megszállt területeken egyaránt. Erre a zászlóra, amellyel a szovjet nép megtisztelt bennünket, esküt fognak tenni, hogy dicsőséget szerezzenek neki. •

Csujkov szavait mély csend fogadta. A párttitkár, aki eddig mellettük állt, előrelépett.

— Tegyétek kezetekeket a zászlóra és mondjátok utánam az eskü szavait:

„En, a nagy Szovjetunió polgára, a szovjet nép hű fia, esküszöm, hogy inkább meghalok, de nem hagyom népemet és hazámat a fasizmus rabságába kerülni. Ha gyengeségből, gyávaságból, vagy rossz szándékból megszegném eskümet és elárulnám népemet, pusztítson el szégyenteljes halállal bajtársaim keze.“

A párttitkár felnézett a zászlóra, követték tekintetét, és nyomatékkal mondták utána: „Lenin zászlaja alatt. A hazáért, Sztálinért.“

Az eskü alatt mély csend volt, csak a párttitkár és az eskütevők szava hallatszott, de amint az utolsó hang is elhangzott, egészséges hurrá harsant fel a partizánosztrog torkán. Ezzel az eskütétel véget is ért. Csujkov és a párttitkár melegen kezetszorított velük, mintegy megpecsételve az eskü szavait.

— Nekem csak az a kéréssem, ha teljesíthető, Gazda — szólt Kornij — először szólítva Csujkovot Gazdának — hogy ha lehet, egy brigádba kerüljünk.

— Jó, nincs ellene kifogásom, — válaszolt Csujkov, — azonban ez nem jelenti azt, hogy külön vagy mással nem kaptok megbízatást. A táborunk északi felén száraz földön ki lehet jutni a táborból. Ez a hely a legveszélyesebb szakasz, innen legtámadhatóbb a tábor. Itt nincs mocsár, csak erdő és egy gyenge kis vízmosásszerű szakadék, kis patakka az alján, viszont nagyon fontos, mert innen kapjuk a vízellátást. Petrov! — kiáltott Csujkov.

A hívásra az a kis zömök partizán jelentkezett, aki velük jött a harcokcsin.

— Elkíséred az elvtársakat, s a harcokcsit elhozzátok az északi kijáráshoz, és úgy helyezitek el, hogy azt a sík részt, ami a szakadékkal szemben fekszik, be lehessen lőni. Jól rejtsetek el, az őrséget majd én értesítem, nehogy felrobbantson benneteket. A mai nap folyamán ezt kell végrehajtanotok! Még Iván megy veletek. Ő harcokcsi lövegkezelő volt és így éppen ötven lesztek. Küldök elétek lovasokat. Reggeli után kaptok egy deci vodkát, felét megisszátok, másik felét délután. Ez a rend. Orvosság ritkán van és a szesz ellenállóvá tesz a mérges rovarok csípése ellen.

Mielőtt elindultak, Csujkov személyesen nézte át a felszerelésüket, hogy minden rendben van-e. Leonikidze kulacsát súlyosabbnak találta és megnézte a tartalmát. Abban hiánytalanul megvolt a deci vodka.

— Te miért nem ittad meg az adagodat?

Leonikidze válasz helyett füle hegyéig elvörösödött.

— Na, azonnal meg kell inni!

Leonikidze könyörgőn nézett Csujkovra:

— Még sohasem ittam szeszes italt.

— Nem baj, ez itt fontos, többet ér, mint a gyógyszer, különösen ha az nincs.

Leakasztotta Leonikidze kulacsát, a pohárfedőbe beleöntötte tartalmának felét. Ezt a műveletet Leonikidze kétségbeesett arccal nézte, majd Csujkov a markába nyomta:

— Azonnal idd ki!

Leonikidze arcán mélyeséges undor tükröződött az ital láttán, de hősiesen emelte ajkához és egyhajtásra megitta. Arca egyszerre liláspiros lett a visszafojtott köhögéstől, ami azonban mégis kitört. De kitört egy hangos hahota is a körülálló partizánokból Leonikidze rovására, aki erre dühösen nézett körül.

— Mit nevettek? — kérdezte mérgesen.

Amint a nevetés abbamaradt, csendes hang szólalt meg mellette:

— Nevettek ók az én rovásomra is, ugyanis én sem ittam azelőtt soha szeszes italt, — békítette a párttitkár Leonikidzét.

Ez látszólag kicsit megnyugtatta s csak még az orra alatt fűzte hozzá:

— Ivásban nem bírok el velük, de jöjjön akármelyik birkózni, vagy bakszolni, meglátjuk, ki fog nevetni.

— Nana, nem kell úgy mellre szívni, — szólt közbe Csujkov — majd megszokod. Indulhattok.

Leonikidze sokáig töprengett azon útközben, hogy mit kell megszoknia, az italt, vagy azt, hogy a gyengébbeken ezek a kemény és bátor emberek nevetni szoktak és ennél a gondolatnál kicsit elszégyelte magát, amiért így felsült új harcostársai előtt. De azután eszébe jutott a párttitkár csendes, megnyugtató hangja és valóban lecsillapodott.

— Te szereted a vodkát, Petrov?

— Hogy szeretem-e? Nem sok a különbség, ez vodka, az vodu — mutatott hencegve a mocsár vizére. — Már inkább csak ezt iszom, ha van — ütött kulacsára.

Gyorsan megtették az utat a harcokcsin, most már a hátrahagyott őrséggel heten voltak. Petrov, aki tökéletesen ismerte a tájat, irányította Kornijt,

hogy merre vezesse a harckocsit. Az út eseménytelenül telt el, csak mikor közlekedtek az északi kapuhoz, Petrov szerint már közeljártak, ekkor komoly lövöldözés hangja jutott a fülükbe. Kornij, megállítva a harckocsit, felkapta azt a német távcsövet, amely még a harckocsi első gazdájáé lehetett. Fellépett a toronyba és a lövöldözés irányába nézett. A többiek, akik az arcát figyelték, látták, hogy arcára megint kiül az a gúnyos, flegma mosoly, amit akkor láttak először, amikor a lőszeres teherautó jött szembe. A többiek unszolására átnyújtotta a távcsövet Petrovnak. Kis szemlélődés után cifrán elkáromkodta magát, azután hozzákezdett a hadijelentéshez. Ezt éppen úgy csinálta, mintha már kitudja, hányadszor tenné.

— Rajvonalba fejlődve SS partizán vadászszázad támadja az elébünk küldött lovasszakaszt három géppuskával. A lovasok fedezékéből tartják vissza őket géppisztollyal és karabéllyal. Nekik a fák között könnyebb a helyzetük, a tisztáson csenevész bokrok között lévő németekkel szemben. Mindenki foglalja el a helyét, töltsétek be a lőfegyvereket! Senkit támadás közben a közelbe ne engedjétek! Elvágjuk a németeket az erdőtől. Nyílásukat lezárjuk, indulunk!

SARI ISTVAN

NÉMETH FERENC

Vízió

Fegyverek meredtek álmaimban
s én a fegyverek csövén ringtam,
mint bölcső ölén a gyerek...

Már az eső is megeredt,
hulltak nappalok, éjjelek
és ölmos monoton zene.

Félelmünk fűszálként remegett
és mint az ökrök bús szeme,
oly bamba békességet éltünk
az össze-vissza rend felett.

És a fegyverek csövén is
vágytunk a lágy ölekre mégis
s nem volt ígéret hitesebb,
mint ami bennünk remegett,
hogy összecsapnak a tengerek
a szorongató árnyak
baljós karjai felett...

Valami tavasz lebegett
a remegő levelek felett...

Hajnal lehelt s a lenge álmom
oly szívtől-észtől messze volt,
mint mélymosolyú gyermekálom
és olyan messze, mint a hold,
s mint ami túl van a halálon;
emléktől közömbös kép, koholt
mesékben élő messze tájon...

Ami fent riaszt, mint szürke szárnyon
kerengő vijjogó madár;
Dalunktól űzött fellegek
tépett ködébe rejtve száll.
Ne komorítsa az eget,
vigyázatok jól emberek!
Hadat hord, háborút, halált.